

Lluís Calvo
Vitralls

Proa

LLUÍS CALVO

Vitralls

EDICIONS PROA

BARCELONA

2025

Disseny de la col·lecció: TYPERWARE®

Primera edició: gener del 2025

© Lluís Calvo, 2025

© Sílvia Gubern, per l'obra *Tot és U*, en làmina a tot color

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions, SLU, Proa

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.proa.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribueix a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

Composició i compaginació: *Vilanrosa*

ISBN: 978-84-10488-07-6

Dipòsit Legal: B. 21.577-2024

Taula

COM QUI ENVOLA EL FALCÓ	9
<i>Cançó d'allò i d'allà</i>	11
<i>Cobla</i>	14
<i>Balada parladora</i>	15
<i>Cançó del do de rebre</i>	19
CAR TOTA PASSA ESDEVINDRIA LLEU	23
<i>On és la bella Eurídice?</i>	25
<i>Les alforges de l'ase</i>	27
<i>La parla dels éssers i les coses</i>	29
<i>Calfredanta</i>	31
<i>Les bèsties i les catedrals</i>	33
<i>Blanca de l'arç</i>	35
<i>Tarot reading</i>	37
<i>Granit</i>	40
<i>Mons Martis</i>	42
<i>L'art de viure</i>	44
<i>Alfa i Omega</i>	46
<i>La visió</i>	49
SORTILEGI	51
EL CERCLE DEL MÓN	65

Cançó d'allò i d'allà

Jo soc la daga que brilla i s'amaga
a l'hora fosca que entela el perdó,
quan la cruesa s'acosta a la presa
i la quimera s'envola en cançó:
Sigues esquiu com la lloba salvatge,
fes-te boscatge en la set del plançó!

En la glaçada tu hi veus gran brostada
i en la barbolla el dolor que es fa mut,
però en la fira del món que t'admira
jo sols hi trobo el camí costerut.

Si ets el contrari del crit i el desvari,
qui et donarà l'emparança i el foc?
Mira qui cita el dimoni a l'ermita,
guaita qui et jutja amb un aire badoc.

A la roureda el teu mot es fa veda
del fosc desfici que ve i que s'enfuig,
com el fantasma que aviva el meu blasme
dins la casota on sojorna l'enuig.

Si l'alegria no encega el migdia
tot nou desig mudarà en aiguapoll,
perquè la grana del somni és germana
del gaig que crida arraulit al coscoll.

S'alça l'alzina a la freda codina,
canta la griva a la feixa i al riu,
si no saps veure el casal sota l'heura
no tens coval ni recer on fer-hi niu.

En la carena que oculta la pena
hi ha la insensata raó del garbuix.
En la fajosa s'esquitlla l'alosa
i en cada llavi el petó de l'embruix.

Jo dic la cima, la gleva i la rima
i la ventura que alleta l'oreig,
i l'aigua encesa que busca amb tristesa
la font perduda del teu remoreig.

Però l'endrega del temps no em fa peça
perquè el meu jo es desordena en el tu,
i em sé artifici del tràngol propici
a ser l'ostatge del rei que va nu.

Tota evasiva s'embosca a la riba
que sols afirma el que jo contradic,
i la paraula estalona la faula
que omple proverbis i veus de nyic-nyic.

Jo soc qui et guarda el perdó i la basarda,
i ara n'acuites el rostre bessó.
Llum i drecera, parany i balcera:
tu què me'n dius, oh clareta claror?
Sigues plaent com l'alosa a la branca.
I desfermat com qui envola el falcó!

Cobla

Tota paraula neix d'un llarg anhel
que s'afina en el torb i empeny l'allau,
i en fondre's busca el riu i n'és l'esclau,
fins que s'hi espilla, infús, el blau del cel.
Gran risc és barbollar, prop del parany,
perquè enllà del parlar foscant i estrany
llengua evident es gira en desengany.

La llum volàtil fuig, en l'airecel,
mes si l'escruiu, el somni es torna brau
i t'és diví l'atzar que tira el dau
i en lloc del sis concita un bell estel.
Si vols remoure el rastre de l'engany
tot serà absurd, privat de foc i afany,
i trist viuràs, com qui s'aboca al plany.

La parla és la masia del rebel
que baixa al gorg, pels balços de l'afrau,
i del casull ronyós en fa palau
i del deliri acerb raó de mel.
El cant deleja el gorg que ve d'antany.
No en veus les clares aigües? Fes-t'hi un bany.
Poua'n el fons. I crea, amb mots, l'estany.

Balada parladora

(QUE XERRA, DE BONA HORA, SOBRE EL PODER DELS MOTS,
I QUE VA SER ESCRITA ENTRE LA ROCA DE PELANCÀ,
A LA VALL DE CAMPRODON, I TELLET, AL ROSSELLÓ)

La vida a la balança assaja el contrapès
del tot en cada cosa, com si obrís la portella
i, en clos de prat mesquí, ordís la meravella
del remoreig de llavis en cançoneta imprès.

Això m'ho vaig gravar ben directe a la vena,
en saber que amb els anys la boca és un xiprer
que afua la sageta en la veu de l'arquer
i tiba l'arc subtil per heure amor i pena.

Si faig diana o no, amb desig famolenc,
ho sap només el nas que flaira l'epigrama,
al lluny del somni incert i del flux melodrama,
del ning-nong dringadís i del vers temorenc.

Però guaiteu la llum: ara el sol fa la ronda
i duu l'instant plaent i el traç del laberint,
a tocar de la mandra i del pou de l'esplín,
del balneari humit i la rònega fonda.

Que això dels mots s'assembla a l'obstinat flagell
que intenta percaçar el paradís del pneuma
amb un bocí de vesc, com si digués: «Mireu-me,
jo soc la fi i l'inici, Satanàs i l'Anyell».

Per això soc modest i no em rabejo en l'hibris,
i tant puc viure a l'àtic com jeure a l'entresol,
buscar el catau del llop o fer salts d'esquirol,
alliberar el plaer o estampar-me en exlibris.

El temps és un miratge que tot ho fa dispers,
escopint salivalls en fangosa llacuna,
endins del cove brut on mor la mitjalluna,
a l'encalç d'un destí que és eixut i pervers.

Del més alt al més baix —llagosta o sucamulla—,
el nostre crit s'ajaça i tremola al pedrís,
fins que el recel s'esberla i marxa, fonedís,
i cada mot s'avé al gaudi o la despulla.

Ser prudent és l'anhel de qui evita el xarbot
i veu el vas mig ple, amb massa afany de plaure,
i en lloc del so febrós deleja un dring sense aura,
enfonyat a l'estable d'un vetust casinyot.

Jo soc més de la rauxa, però dobro l'aposta
i a cops aboco, agrós, un glop de mala llet,
i és llavors quan recerco el dolç alè discret,
serè com l'aigua clara de la font i l'almosta.

Mirar el món és cruspí-se la flor de l'embolic
i enyorar-ne l'aroma amb un polsim narcòtic
que la treu del silenci, o del brollar càdric,
i en replica les formes per fer-ne un *cos bonic*.

I és fal·laç la permuta que glaça la mirada
i fa que el verb intrèpid esdevingui un bé escàs,
que no vull ser fatxenda, ni penjar-me el domàs
que amaga alens d'acer en la vila delmada.

I tanmateix el dir ens separa del verm,
del mico i la cotorra, sempre arran de l'abisme,
entre el cel del vident i el rot del menfotisme,
a mig camí de l'àngel, de l'enze i l'estaferm.

Tota paraula fuig del malson sedentari
i llaura mil erols de soledat coral,
enllà de la sonsònia i la conya estival,
del miol falaguer i el timbal doctrinari.

Així qui canta encanta l'aucellet i el marrec,
quan el goig resplendeix en brins de primavera
i neix el refilet al blanc de l'olivera:
remor que el cor encisa. I fam del nou batec.